

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **K. T.,** zastoupeného JUDr. Jiřím Vlasákem, advokátem, se sídlem Plzeň, náměstí Republiky 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje,** se sídlem Plzeň, Škroupova 18, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 6. 2016, č. j. 17 A 54/2015 - 40,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba, kterou se domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 6. 2015, č. j. DSH/6121/15, jímž bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Domažlice, odboru pro projednávání přestupků ze dne 30. 3. 2015, č. j. MeDO-16472/2015-Mencl; tímto byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) a k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o silničním

provozu“); přestupku se dopustil tím, že se na výzvu policisty odmítl podrobit dechové zkoušce a následně se odmítl podrobit lékařskému vyšetření. Za to mu byla uložena pokuta 35 000 Kč, zákaz řízení motorových vozidel na 18 měsíců a náhrada nákladů řízení ve výši 1000 Kč.

Ze správního spisu vyplývají pro posouzení věci tyto podstatné skutečnosti.

Z výpovědi zasahujících policistů vyplývá, že dne 28. 9. 2014 ve 02:40 hod. hlídka policie ve Kdyni při výjezdu z ulice Mlýnská do ulice Americká spatřila osobní motorové vozidlo Škoda Octavia RZ X, kterému nesvítilo zadní světlo. Služebním vozidlem bylo vozidlo osvíceno dálkovými světly a hlídkou byl spatřen stěžovatel, jakožto řidič vozidla. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nereagoval na výzvu k zastavení vozidla, policejní hlídka ho začala pronásledovat, vozidlo stěžovatele směřovalo na pozemní komunikaci do obce Podzámčí, odbočilo na lesní cestu a následně na louku, kde v kopci náhle zastavilo, přičemž po celou dobu bylo vozidlo hlídce na dohled ve vzdálenosti 2 metry. Z vozidla nikdo nevystoupil, v okolí nebyla spatřena žádná další osoba. Ve vozidle byl stěžovatel a za místem spolujezdce M. V.; stěžovatel seděl na místě spolujezdce a na místě řidiče nikdo neseděl. Stěžovatel odmítl předložit doklady a odmítl se podrobit vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem s vyjádřením, že vozidlo neřídil, a že řídila jeho matka J. T., která z místa utekla. Stěžovatel souhlasil s lékařským vyšetřením, v nemocnici však odběr krve odmítl.

Fotodokumentace pořízená policií zobrazuje vozidlo s čitelnou poznávací značkou, stěžovatele a jeho spolujezdkyni.

Svědkyně J. T. dne 11. 3. 2015 využila svého práva k věci se nevyjadřovat. Totéž uvedla i M. V., která dále uvedla, že její přítel neřídil.

Proti rozhodnutí žalovaného, kterým bylo odvolání proti rozhodnutí městského úřadu zamítnuto, podal stěžovatel žalobu, v níž zejména tvrdil, že nebylo prokázáno, že vozidlo řídil. Krajský soud ji zamítl. Dospěl k závěru, že skutečnost, že vozidlo řídil stěžovatel, byla prokázána jednoznačně výpověďmi svědků - policistů, přitom nebyly zjištěny žádné okolnosti snižující jejich věrohodnost. Policisté jasně uvedli, že již na počátku sledování vozidla v řidiči poznali stěžovatele, kterého znali ze své služební činnosti, poté viděli po zastavení mužskou postavu přesedat z místa řidiče na místo spolujezdce. Dokazování bylo podle názoru soudu provedeno v dostatečném rozsahu a skutkový stav byl zjištěn v souladu s požadavky stanovenými v § 3 správního řádu.

V kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu stěžovatel namítá, že posouzení věci krajským soudem je evidentně nesprávné, neboť provedená fotodokumentace dle jeho názoru jednoznačný a kategorický závěr pro neprovádění dalších důkazů, kterými měl být ověřován výhled policistů do vozidla stěžovatele na místě přestupku za stejných světelných podmínek, neposkytuje. Provedením navrhovaného důkazu mohly být tyto skutečnosti ověřeny, postaveny najisto, a tím i ověřena hodnověrnost výpovědí zasahujících policistů. Stěžovatel namítal, že v dané situaci čelním sklem nemohl být řidič vidět, boční sklo je zatmavěné, takže řidič nemůže být vidět; výpovědi svědků – policistů, nemohou být pravdivé. Spíše se nabízí vysvětlení, které je zřejmé i z výpovědí policistů, že poznali

vozidlo, se kterým jezdí stěžovatel, tudíž měli za to, že ho řídí právě stěžovatel.

Stěžovatel porušení práva na spravedlivý proces shledává v tom, že správní orgány nevyhověly jeho návrhům na doplnění dokazování, byť stav věci nebyl zjištěn tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Soud se však ztotožnil s hodnocením důkazů provedeným správními orgány. Policisté viděli vozidlo stěžovatele, jako řidiče měli poznat stěžovatele, ač za dané situace tuto skutečnost zjistit nemohli, vozidlo začali pronásledovat; poté měli vidět mužskou postavu, jak přelézá z místa řidiče na místo spolujezdce, i když to vidět být nemohlo a je otázkou, jak by v takové situaci byla vůbec rozlišitelná mužská postava; pouze na základě toho bylo rozhodnuto o vině stěžovatele. Stěžovatel přitom uvedl, že vozidlo neřídil, ve vozidle s ním byla další osoba, která rovněž uvedla, že stěžovatel neřídil, ale přes všechny pochybnosti správní orgány i soud bez výhrad vycházely z výpovědí policistů a stěžovatele uznaly vinným.

Stěžovatel poukazuje na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 520/16, ze dne 22. 6. 2016, v němž Ústavní soud potvrdil svoji ustálenou rozhodovací praxi v tomto směru: *„V situaci „tvrzení proti tvrzení“ jsou obecné soudy povinny důkladně posuzovat věrohodnost jednotlivých proti sobě stojících výpovědí a postupovat obzvláště pečlivě a obezřetně při hodnocení těchto výpovědí a vyvozování skutkových závěrů, a to za přísného respektování principu presumpce neviny. Mimo jiné v takové situaci obecné soudy rozhodně nemohou opomenout, je-li u svědka či svědků, jejichž výpověď stojí proti výpovědi obviněného, objektivně přítomna pochybnost o jejich nezainteresovanosti na výsledku řízení. Uvedená povinnost obecných soudů je pak ještě zvýrazněna v případech, kdy taková svědecká výpověď či svědecké výpovědi, stojící proti výpovědi obviněného, představují jediný přímý důkaz, z nějž má být prokázána vina obviněného. S ohledem na princip presumpce neviny i právo na spravedlivý proces pak rozhodně nelze akceptovat shledání viny obviněného za situace, kdy jediným přímým důkazem proti němu je výpověď svědka, u nějž a priori nelze vyloučit jakýkoli zájem na výsledku řízení, přičemž tato svědecká výpověď je posouzena jako věrohodná toliko s odůvodněním, že byla podána pod hrozbou sankce v případě křivé výpovědi“.* Stěžovatel má za to, že soud ani správní orgány v jeho věci takto nepostupovaly.

Stěžovatel s ohledem na výše uvedené požaduje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný odkázal na své vyjádření k žalobě a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu z důvodů a v rozsahu uplatněném stěžovatelem v kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud námitkám stěžovatele stran nedostatečně zjištěného skutkového stavu, který dle jeho tvrzení byl zjištěn pouze na základě nepravdivých výpovědí policistů (svědků), nepřisvědčil; okolnosti, za kterých byl přestupek policisty dokumentován tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, vyplývají ze správního spisu.

Podle § 3 správního řádu nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu.

Nejvyšší správní soud ze správního spisu ověřil dostatek shromážděných důkazů, které pro závěr o tom, že stěžovatel jemu přičítaný skutek spáchal, dostačují.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že na přestupkové řízení se přiměřeně vztahují některé limity obsažené zejména v Listině základních práv a svobod a v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Pro správní trestání tedy platí princip zákazu sebeobviňování či sebeusvědčování (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08). Ustanovení § 73 odst. 2 věty druhé zákona o přestupcích, výslovně stanoví, že obviněný z přestupku nesmí být k výpovědi ani k doznání jakkoliv donucován. To však samo o sobě neznamená, že „mlčení“ obviněného z přestupku vylučuje, že přestupek spáchal; důkazní břemeno - prokázání naplnění skutku - vždy tíží správní orgán. Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 11. 2014, č. j. 5 As 126/2011 - 68, č. 3014/2014 Sb. NSS, mimo jiné uvedl: „*Obviněný z přestupku není povinen se hájit, zejména není povinen uvádět na svou obhajobu jakákoliv tvrzení, ani (anebo) o nich (nebo o jiných skutečnostech) nabízet a předkládat správnímu orgánu důkazy; ustanovení § 52 věty první správního řádu o povinnosti účastníka řízení označit důkazy na podporu svých tvrzení se v řízení o přestupku neuplatní*“ (bod 21 citovaného usnesení).

V projednávané věci na jedné straně stojí svědecké výpovědi zasahujících policistů, ze kterých vyplývá, že s jistotou viděli, že stěžovatel řídil motorové vozidlo, jakož i to, že osoba ve vozidle z místa řidiče přesedala; rovněž zasahující policista uvedl, že z místa, kde vozidlo náhle zastavilo, nebylo vidět žádnou jinou osobu, která by se v okolí vozidla pohybovala. Proti tomu stojí tvrzení stěžovatele, že vozidlo neřídil, vyjádření spolucestující, která jako svědkyně pouze uvedla, že stěžovatel vozidlo neřídil. Další svědkyně (matka stěžovatele, která měla údajně vozidlo řídit) odmítla vypovídat.

Správní orgán vždy posuzuje důkazy v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů, hodnotí dostupné důkazy dle svého uvážení a ve všech souvislostech. To zcela jistě neznamená, že některý z důkazních prostředků – zde výpověď zasahujících policistů - má a priori vyšší váhu než jiný, resp. než samotná skutečnost, že stěžovatel či osoby, které by mohly přispět ke zjištění skutkového stavu, nevypovídaly. Míra věrohodnosti prováděných důkazů, konzistentnost výpovědí a zejména i další okolnosti plynoucí ze specifika každé projednávané věci však na stranu druhou dají ve svém souhrnu správnímu orgánu ucelený obraz o tom, jak se věc udála. Bylo tedy na správních orgánech, aby v uvedených intencích přistupovaly jak k důkazům ve správním spise, tak k návrhům důkazů stěžovatele. V jejich postupu Nejvyšší správní soud neshledal žádná pochybení.

Situace, kdy proti sobě stojí tvrzení policistů a přestupce, není neobvyklá; mohou nastat případy, kdy existují rozpory mezi výpovědí obviněného z přestupku a zasahujících policistů, a nad jejich rámec bylo prokázáno nestandardní chování policistů či existence jiných, jejich výpovědi oslabujících důkazů. Žádná takováto skutečnost v daném případě ze správního spisu však nevyplynula; nic nenasvědčuje tomu, že by policisté v souvislosti se silniční kontrolou projevili neobvyklou horlivost nebo by vyvstal jiný motiv, proč by měli jakýkoli zvláštní zájem na stíhání právě stěžovatele, než prostý výkon své služby. Důvodem sledování vozidla byla skutečnost, že mu nesvítila zadní světla. Výpovědi obou svědků se ve všech podstatných bodech shodují, a to jak vzájemně, tak i s předloženým spisovým materiálem.

Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře již opakovaně zabýval problematikou zjišťování skutkového stavu v přestupkových věcech. Lze poukázat např. na rozsudek ze dne 20. 3. 2013, č. j. 9 As 139/2012 - 30, ze kterého se podává: *„Situace, kdy proti sobě stojí tvrzení policistů a přestupce, není neobvyklá. Správní orgán důkazy posuzuje v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů, hodnotí dostupné důkazy dle svého uvážení. To však neznamená, že některý z důkazních prostředků může mít a priori vyšší váhu než jiný. Míra věrohodnosti prováděných důkazů, konzistentnost výpovědí a další okolnosti plynoucí ze specifika každé projednávané věci dají ve svém souhrnu správnímu orgánu ucelený obraz o tom, jak se projednávaná věc udála. Přitom není vždy nezbytné, aby správní orgán měl k dispozici i další důkazní prostředky, jako jsou například fotografie či jiné záznamy. Existence rozporů ve shromážděných důkazech je poměrně běžnou záležitostí. V takovém případě, kdy se správní orgán přikloní k jednomu z protichůdných tvrzení, je nezbytné, aby úvahy, které jej k tomu vedly, přezkoumatelným způsobem vyjádřil ve svém rozhodnutí a s rozpory se vypořádal (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2006, č. j. 6 As 47/2005 - 84).“*

Otázkou samotné výpovědi policistů a jejího hodnocení z hlediska důkazního se Nejvyšší správní soud zbýval v rozsudku ze dne 27. 9. 2007, č. j. 4 As 19/2007 - 114, v němž mimo jiné konstatoval: *„K osobě policisty a tím i věrohodnosti jeho výpovědi Nejvyšší správní soud dodává, že nemá důvodu pochybovat o pravdivosti jeho tvrzení, neboť na rozdíl od stěžovatele neměl policista na věci a jejím výsledku jakýkoli zájem, vykonával jen svoji služební povinnost, při níž je vázán závazkem, aby případný zásah do práv a svobod osob, jimž by v souvislosti s jeho činností mohla vzniknout újma, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem nebo úkonem; nebyl zjištěn žádný důvod, pro který by policista v této věci uvedené zásady překročil. Nebyla proto shledána důvodnou námitka stěžovatele, že správní orgány i krajský soud vycházely v dané věci z „trojjediného zdroje“, jímž bylo „Oznámení přestupku“, úřední záznam a svědecká výpověď téhož policisty. Ostatně s ohledem na povahu věci se jiný v úvahu přicházející důkaz nenabízí.“*

Třeba dodat, že rozpory ve výpovědích policistů samy o sobě (nejsou li zjištěny též jiné skutečnosti svědčící o zájmu policistů na určitém výsledku správního řízení) jsou sice způsobilé do jisté míry narušit věrohodnost policistů jako svědků, musí se však jednat o rozpory vážného rázu týkající se skutkového děje, nikoliv nepodstatné detaily, u nichž lze odlišnosti ve výpovědích vysvětlit reálnými omezeními lidské paměti a časovým odstupem od sledovaných událostí (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 18. 9. 2013, č. j. 6 As 27/2013 - 49, nebo rozsudek ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 As 22/2013 - 27). Stěžovatelem namítaný rozpor v tom, z jakého okénka jej policisté měli vidět (zda předním nebo z boku) představují zjevně nepřesný detail bez vlivu na věrohodnost svědků, neboť z ostatních

odpovědí je nepochybné, že policisté měli vozidlo, které stěžovatel řídil stále na dohled, v místě zastavení bylo nasvíceno dálkovými světly policejního vozidla, tudíž jejich jednoznačnou identifikaci stěžovatele na místě řidiče ve spojení s přiloženou fotodokumentací na CD, která je součástí spisu, lze mít za prokázanou.

V projednávané věci bylo správními orgány dostatečným způsobem prokázáno naplnění skutkové podstaty přestupku, za který byl stěžovatel postižen. V průběhu řízení nevyvstaly indicie o tom, že by chování zasahujících policistů bylo jakkoliv nestandardní nebo že by měli osobní zájem na věci. V projednávané věci tak bylo v rámci možností, které jsou správním orgánům z povahy věci dány při zjišťování přestupků viditelných pouhým okem s dostatečnou mírou jistoty zjištěno, že stěžovatel uvedený přestupek spáchal, jak je uvedeno v rozhodnutích žalovaného a správního orgánu prvního stupně.

Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem považuje za nadbytečné provádět důkaz rekonstrukce k tomu, aby bylo prokázáno, zda policisté mohli vidět, zda stěžovatel seděl na místě řidiče. Soud stejně jako správní orgány neshledal nic technicky nemožného na tom, aby policisté spatřili na místě řidiče stěžovatele, motorové vozidlo pronásledovali v takové vzdálenosti, aby viděli, zda jej neopouští jiná osoba až do jeho zastavení. V projednávané věci bylo dostatečným způsobem prokázáno naplnění skutkové podstaty přestupku, který je stěžovateli přičítán. Správní orgány i krajský soud postupovaly přitom zcela v intencích judikatury Ústavního soudu, které se stěžovatel dovolává.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud v projednávané věci řádně přezkoumal, zda správní orgány v řízení o přestupku opatřily dostatek spolehlivých důkazů, na základě nichž dospěly k závěru, že se stěžovatel daného přestupku (skutku) dopustil, a zároveň neexistují žádné rozumné důvody k pochybám o věrohodnosti a úplnosti skutkových zjištění pro posouzení jeho viny. Napadený rozsudek krajského soudu z hlediska zákona zcela obstojí.

Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému náklady řízení přesahující jeho běžnou správní činnost nevznikly, proto soud rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. června 2017

pokračování

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu